

Kenraali Laguksen muistojuhla oli menestys

”Kiitos kenraali Laguksen muistojuhlalta. Se toteutettiin täsmällisesti, tasokkaasti ja tyylikkäästi, kenraalia ja hänen elämänsä sekä hänen edustamiaan arvoja kunnioittaen. Paras tilaisuus, missä ikinä olen ollut.”

Edellä oleva oli vain yksi palaute niistä useista kymmenistä vastaavista, joita Lohjan Reserviupseerikerho pääjärjestäjänä sai ottaa vastaan sen jälkeen, kun elokuinen Lagus-juhla Lohjan Laurentius-salissa oli ohi.

Ja miksi ei myönteistä palautetta olisi satanut? Laurentius-salissa on vajaat 500 tuolia ja nyt osa yleisöstä seisoikin käytävillä tai istui portailla. Lagus-juhla oli selvä tilaisuus, jonka Lohjan Reserviupseerikerho oli oivaltanut jo vuoden alkupäivinä.

Syystä olivat idean isät Lauri Hietaniemi ja Kalervo Kaarre tyytyväisiä, jopa helpottuneita, kun urakka oli purkutoimia vaille valmis.

”Viime sotamme olivat Suomen kansalle hyvin traaginen kokemus. Monet menettivät läheisensä ja useat sotilaat haavoituivat vakavasti. Sellaiset muistot ja vaikeudet säilyvät perheissä sukupolvien ajan. Tärkeimpänä saavutuksena meillä on kuitenkin vapaus ja itsenäisyys”, summasi Lauri Hietaniemi juhlan päätöskokouksessaan.

Lagus-juhla tai oikeastaan Lagus-päivä alkoi jo iltopäivällä, kun Lohjan Anttilan koulun kahdeksaluokkalaisten saivat tutustua Laguksen esineisiin ja Laguksen aikaiseen sotakalustoon. Eläytyminen sotavuosiin sai 2000-luvun puolivälissä syntyneet muistelemaan, mitä perheessä ja suvussa on kerrottu sotavuosista.

Muistojuhlan koululaisille osoitettu iltopäivä nivoutuu sotahistoriaan ja suomalaisten sotamuistojen vaalimiseen. Oppilaat olivat kiinnostuneita kuulemaan, miten neuvostoliittolainen panssarivaunu pysäytettiin puupölkkyllä tai Molotovin cocktaililla. Opettajat olivat tyytyväisiä. Samat asiat toistuvat oppikirjoissa, mutta nyt ne koettiin ikään kuin ”luonnossa”.

Ohjelmaa ennen yleisö saattoi tutustua pihalle ja aulatiloihin rakennettuun Lagus-näyttelyyn, jossa oli mm. Laguksen univormuja, kunniamerkkejä, karttoja taistelutilanteista, aseita ja pieni sirpalekin, josta kenraali haavoittui jatkosodan loppuvaiheissa. Piha-alueella vetonaulaksi nousivat panssarivaunu T-26 ja Laguksen käytössä sodan loppuvaiheissa ollut Kübelwagen.

Varsinaisen juhlan esitelmät ja tervehdykset selvittivät perin pohjin, millainen sotilas, esimies, johtaja, jääkäri, lohjalainen kauppaupseeri ja toimitusjohtaja, perheen isä ja voimakkaasti reserviläistöiminnä-

Kenraali Ruben Laguksen legendaarinen Panssaridivisioona toimi jatkosodan alkuvaiheissa vielä venäläisiltä vallatuilla Christie T-26 panssarivaunuilla. SA-kuvan otos on talvisodan aikana pidetystä sotasaalisnäyttelystä.

Everstiluutnantti Simo Hautala kertoo yläkoululaisille kenraalimajuri Laguksesta.

Lagus-juhlan yleisö täytti Lohjan Laurentius-salin ääriään myöten.

nas-sakin Lohjalla vaikuttanut kenraali oli. Ainakin karismaattinen, määrätietoinen, tiukka ja vaativa. Eikä hän vaativuudessaan unohtanut itseään. Hyvä johtaja johtaa esimerkin voimalla. Mannerheimin ristin ritari numero 1.

Laguksen miehet ja kolminuolitunnus

Juhlaesitelmistä vastasivat Panssarimuseon johtaja,

everstiluutnantti Simo Hautala ja lohjalainen historiantutkija Torsti Salonen. Simo Hautala kertoi laajasti Laguksen sotavuosista. Hänellä oli lähdeaineistona pitkälti everstiluutnantti Erkki Käkelän 11 kirjaa, jotka käsittelevät panssaridivisioonan historiaa.

Kuinka hyvin pitikään paikansa sanonta ”sellainen joukko kuin sen johtaja”. Laguksen Panssaridivisioona oli yhdellä ja ainoalla relevantilla mittapuulla arvioituna sotavuosien

parhaiten koulutettu yhtymä. Ja se mittapuu oli menestymisen kesän 1944 torjuntataisteluissa, punnitsi Simo Hautala. Ja olihan Lagus tunnettu aktiivisesta koulutusotteestaan. Asemasodankin vuosina vain sunnuntait olivat vapaapäiviä. Suomalainen mies purnasi, mutta 1930-luvulla lempinimellä ”pinkka” tunnettu komentaja vaiensi valittajat: ”tänne ei ole tultu makaraan”.

Laguksen miehet olivat tunnettuja yhteenkuuluvaisuudestaan. Keväällä 1943 kiinnitettiin divisioonan henkilöstön asepuuhiin kolminuolitunnus. Tätä erityistunnusta Panssaridivisioonan perilliset saavat tänäkin päivänä käyttäen. Maine riitti sotien jälkeenkin Torsti Salosen aihe ”Lagus Lohjalla” käsittelee mielenkiintoisesti kenraalin vuosia jääkäriä Saksassa ja elämää Lohjalla sodan päättymisestä vuoteen 1959, jolloin hän kuoli kotonaan. Lagus toimi Lohjalla kauppaupseerina, kukkakauppihana ja ennen muuta Sato Oy:n (rakennustoiminta) toimitusjohtajana.

Molemmat esitelmät valaisivat yleisölle lukuisia uusia yksityiskohtia kenraalin elämästä. Jos kysymyksiä olisi voinut esittää, tilaisuus olisi tuskin päättynyt ennen puolta yötä. Musiikista vastasi MPK Etelä-Suomen soittokunta kapellimestarina Heino Koistinen. Kappaleet oli valittu illan aiheeseen sopivasti ja ne johdattivat ohjelmaa juhlan teemaa kulloinkin mukaellen. Solistina oli mahtava, paikallinen basso, oopperalaulaja Heikki Orama, jonka ääni tunkeutui varmasti jokaisen paikalla olevan sisuksiin. Pihalla tarjottiin kaiken aikaa hernekeittoa asianmukaisesti kenttäkeittimestä ja jos ei riistakeitto tehnyt kylläiseksi, oli mahdollisuus haukata makkarakin.

Juhlaa tervehdittiin Lohjan kaupungin, Puolustusvoimain ja Laguksen suvun toimesta. Ensin mainitun toi kaupunginjohtaja Mika Sivula, toisen Uudenmaan aluetuomiston päällikkö everstiluutnantti Vesa Sundström. Suvun puheenvuoron käytti Ruben Laguksen pojanpoika Alexander Lagus, vaikkakin suvun edustaja oli paikalla kymmenkunta.

Kaikki kiittivät järjestäjiä kenraalimajuri Ruben Laguksen elämäntyön muistamisesta ja kunnioittamisesta. Kiitoksen saattoi lukea myös eräästä palautteesta: ”Järjestämämme tilaisuus, kenraali

Laguksen muistojuhla, oli vakuuttava osoitus siitä, että jo maamme itsenäisyyden alkuvuosina ja lapsuudessamme oppiamme arvoja edelleen kunnioitetaan ja että työlle riittää jatkajia.”

TEKSTI: JAAKKO PUOMILA
KUVAT: MAURI HOKAJÄRVI